

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.
Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kézdivásárhely, 1903. február 1.

Vasárnap.

XXII évfolyam. 10. szám.

Felelős szerkesztő: Vajna Károly.

Kiadó laptulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes

Előfizetési árak:

Egész évre 10 korona Félévre 5 korona.
Negyedévre 2 korona 50 fillér.
Egyes szám ára 10 fillér.

A lap szellemi részét illető közlemények, Vajna Károly szerkesztőhöz, az előfizetési és hirdetési pénzek Ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájába küldendők.

Hirdetmények díja:

4 hasáb s petitorért, vagy annak helyéért 10 fillér.
Hivatalos- és árverési hirdetmények külön díjtétel szerint.
Nyilttér sora 30 fillér.
A hirdetmények s nyiltterek díja előre fizetendő.

Alapvető munka.

A katonai javaslatok tárgyalása megkezdődött a képviselőházban. A hadügyi kormány nagy fontosságot tulajdonít a javaslatoknak és a tárgyalásukat megelőzőt események szerint a képviselők szintén nem kicsinylik azok fontosságát; habár más irányban is.

Igaz, hogy a hadsereg harcalkésztsége kiváló érdek, hogy a megszavazott ágyukhoz és hadihajókhoz legénység is kell; helyes lehet az is, mind a mellett, hogy a be nem avatottak nem látnak, nyugtalanító jeleket, hogy máról holnapra sötét felhők jelenhetnek meg a láthatáron; de az áldozatokat, melyeket a monarchia két állama a véderő fejlesztésére évtizedeken át hozott, lehetetlen, hogy oly kevésbé észszerűen használták fel, hogy meglepetésektől reszketnünk s már ezért nyakra-főre megszavaznunk kellene az új áldozatokat. Bizonyos ez az okoskodás vezeti az országgyűlési pártokat. Különben nem igen lehetne megérteni, hogy még a szabadelvű párt kebelében is aggályok merülhettek fel, és hogy mint jelenthette ki az ellenzék azt a szándékát, hogy a javaslatok ellen „minden eszközzel” küzdeni fog. Hogy ezt a szándékát mily mértékben fogja megvalósítani, azt egyelőre még nem lehet tudni; de az valószínű, hogy a tárgyalás soká fog tartani. Azért jó lesz arra emlékeztetni, hogy az az okoskodás, mely a katonai javaslatokkal szemben követendő taktikára döntő lehetne, a kiegyezési javaslatokkal szemben éppen nem alkalmazható. A kiegyezéshez fűződő érdekek sulya oly hatalmas, hogy minden jelből következtetve, még a két tuczat pártra szétforgácsolt osztrák reiclsrath sem vonhatja ki magát annak sulya alól, dacára a mélyreható nemzetiségi viszálynak, és az obstrukció beszüntetésével lehetővé fogja tenni az érdemleges tárgyalást. A magyar parlament kevesebb megismerését tanusítaná a szükségességnek és nem gondolná meg, hogy alapvető munka végzéséről van szó?

De nem csupán katonai és kiegyezési javaslatok várnak az elintézésre. Eltekintve a különleges törvények nagy sorától, melyeket alkotni kell, a költségvetés tárgyalásába még bele sem kezdett a parlament és az állam ügyeit az indeminálás alapján kell intézni nem a folyó, hanem a múlt év szükségletei szerint, ami már maga oly észszerűtlenség, hogy a parlamentnek a teljes képtelenséget kellene szemére vetni, ha a költségvetést csak

akkor szavazná meg, mikor már az év nagyobb része elmúlt.

A kiegyezés fontosságát bizonyítani annyi lenne, mint baglyot vinni Athénbe; elég ha arra utalunk, hogy az új vámtarifa kiegészítő része a kiegyezésnek, a legelső és legnélkülözhetetlenebb szükségesség, hogy a külfölddel meg lehessen indítani a tárgyalásokat az ujonnan kötendő kereskedelmi szerződések felett, és hogy egész gazdasági életünk veszedelemben van, ha a parlament elvesztené felelőssége tudatát.

A kormány bizonynyal megtesz mindent, ami tőle függ, hogy az ügyek rendes menetét fentartsa. Ha szükséges lesz, párhuzamos üléseket fog indítványozni és vállalkozni fog az ebből reá hármló teheröbblét viselésére; de hosszú ideig sem a kormány, sem a képviselőház nem lesz képes a kettős munkát végezni, és a polgárság sem igen lesz képes érdeklődéssel kísérni oly tárgyalásokat, melyek kevés megszakítással egész nap tartanak.

Ha az ellenzék csakugyan megvalósítani készülne szándékát, akkor csak az az egy reményünk marad, hogy erőit tubecsüli és belátható időn belül összeszerkád a teher alatt.

A kiegyezési törvényjavaslatok beterjesztése. Széll Kálmán miniszterelnök ígérete szerint január 28-án beterjesztette a kiegyezésre vonatkozó törvényjavaslatokat.

Öt javaslatot tett a Ház asztalára. Az első a „magyar korona országai és ő felsége többi királyságai és országai közt kötött vám- és kereskedelmi szövetségről” szóló törvényjavaslat, mely 25 cikkelyben tárgyalja a két állam vám- és kereskedelmi közösségét.

A második javaslat „az osztrák-magyar vámterület autonóm vámtarifájáról” szól s 51 cikkelyben és 657 tételben és igen sok al-tételben sorolja fel az árukat, melyek vám alá esnek. E javaslat a bő indokoláson kívül el van látva egy külön terjedelmes kimutatással, mely a törvényjavaslatot a jelenleg érvényben levő törvénnyel állítja szembe a különbségek feltüntetése czéljából. Ugyancsak a javaslatához tartozik a magyar korona országainak külkereskedelmi forgalmát 1891—1901. években feltüntető kimutatások 6 kötete és az osztrák-magyar vámterület külkereskedelmi forgalmát feltüntető kimutatás ugyanazon időről és ugyanannyi kötetben.

E javaslatokon kívül még három javaslatot terjesztett be az 1851. évi vasuti üzletrendtartás hatályának további fentartásáról, a gőzhajózási vállalatok adójáról, végül az osztrák-magyar vámterület vasuti díjszabásairól. A Ház a javaslatokat a bizottságokhoz utasította, előzetes tárgyalásra.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház január 28-án tartott ülésében első szónok a függetlenségi Udvarý Ferencz volt.

Vehemensen támatta a javaslatokat s azoknak a napirendről való levételét hangoztatta. Nagy meglepetést szült Zichy Jenő gróf szabadelvűpárti képviselő felszólalása. Zichy az ellenzék viharos éljenzései között jelentette ki, hogy kilép a szabadelvűpártból és válaszóinak tett ígéretéhez hűen a katonai javaslatokat nem szavazza meg.

Fejérváry báró emelkedett utána szólásra. Kijelentette, hogy:

1. A katonai perrendtartás reformja a közel jövőben az országgyűlés elé fog kerülni.
2. A közös hadsereg zászlójának a közjogi állapotnak megfelelő átalakítása ez idő szerint beható tanulmány tárgya.
3. Érvény fog szereztetni annak a 68-iki királyi kéziratnak, mely szerint a magyar tisztek lehetőleg a magyar ezrekbe visszahelyeztessenek.
4. A póttartalékosok behívásától a hadügykormányzat elállott.
5. Ő felsége elrendelte, hogy a guzsbakötés eltörlésére a hadügyi vezetőség javaslatot terjesztszen előbe.

6. A magyar korona országaiól k került összes katonai növendékekre a magyar nyelv ismerete kötelező. A főreáliskolákban és a katonai akadémiában a növendékek elfoglaltságára való tekintettel csekélyebb mérvben ugyan, de a magyar nyelvet szintén intenzíve fogják tanítani.

Több más felmerült óhajról kijelentette a miniszter, hogy a véderő törvények küszöbön álló revíziójával kapcsolatosan minden akezeptábilis kívánságot tekintetbe fog venni.

Végezetül a kétévi szolgálati időről nyilatkozott. Kötelezőleg kijelentette, hogy a jövő ujonezozási javaslattal egyidejűleg alapos, tájékoztató jelentést fog az országgyűlés elé beterjeszteni.

Fejérváry Géza báró fejtegetései az egész Házban a legjobb hatást keltették. A beszéd konciliáns hangja, megnyugtató tartalma bizonyára éreztetni fogja hatását a vita további alakulásában.

A Kézdivásárhelyi Paedagogiai Társaságból.

— Titkári jelentés, felolvasta a kézdivásárhelyi Paedagogiai Társaságnak 1903. január hó 21-én tartott közgyűlésén Balázs Márton titkár. —

II.

E közgyűlésen M. Székely János az állami elemi iskolák igazgatója egy gondosan kidolgozott paedagogiai tételtől tartott értekezést, melynek czíme a következő volt: „Az elemi népiskola V. és VI. osztályai elvégzésének szükségessége, a közép iskolák követelményei és a székely kivándorlásra való tekintettel.” A minden oldalról helyesen megvilágított tételtől szóló értekezést egy magas színvonalon álló vitaközlés követte s öröm volt hallani a többféle iskolák képviselőinek többféle és mégis végeredményében megállapodásra jutó észrevételeit. A közgyűlés előadó tételét elfogadta, érdemes dolgozatáért pedig, jegyzőkönyvi köszönetét nyilvánította.

1901. május hó 24-én a választmány gyűlt egybe, hogy a társaság június hó folyamán rendezzen egy nyári mulatságot, melynek jövedelme jótékonyaság gyakorlására fordítatnék. Ugyane gyűlésen hozta meg a választmány elnök javaslatára, egyetértő lelkesedéssel azon ma tárgyalandó határozati javaslatát, hogy a társaság két kiváló egyént névszerint Moltóságos Pál István apátkanonok és igazg. tanácsi

Referenst továbbá, Csánky Gyula háromszékvármegyei kir. tanfelügyelőt tiszteletbeli tagjaivá választja. Az előbbi érdemes férfiú középiskolai oktatásunk, az utóbbi pedig a népoktatásügyünk terén szerzett elvitathatatlan és nem muló érdemeit s mindkettő a legnagyobb mértékben bírja nemcsak társaságunk tagjainak, de egész székely társadalmunk osztatlan elismerését és tiszteletét; s mindkettő akkora szeretettel fírad épen városunk kulturális haladásán, hogy szinte hálával kell adóznunk irántuk úgyis mint vezérérőfiak, úgyis mint jóakaróink iránt. Az e gyűlésen elhatározott jótékonykezelt nyári mulatság a következő szomorú eset miatt maradt el.

1902. évi június hó 7-én ismét gyásznapja volt társaságunknak, e napon temettük el ugyanis Kiss Jenőt, a polgári fiú, leány és iparos iskolák rajz tanárát. Hosszu ideig velünk fíradt a tanügy nehéz és rögös útján; közügyi téren sokat dolgozott, eszméi kivételében lankadást nem ismert sőt áldozatul vitte ezekért egészségét és életét. Munkásságát nem részletezem, hisz a mai közgyűlésen az külön pont alatt fog megtörténni. Sorsa megrendített valamennyiünket, látva őt, mint hatalmas esert, élete delén letörve. Sajnáljuk őt a kartárs és barát igaz szívvel s kívánunk neki csendes nyugalmat. Temetésén társaságunk az összes iskolák növendékeivel részt vett s egyéb képen is kifejezést adott őszinte részvételének.

1902. augusztus hó 28-án és 29-én a tusnádi székely kongresszuson részt vett társaságunknak 8 tagja névszerint, Hassák Vidor elnök, Révész Cyrill, dr. Török Andor, M. Székely János, Nagy Károly, Balázs Márton, Szajzon Sándor és Vajna Károly. Ezek közül M. Székely János igazgató az iparos tanoncziskolák ügyének előadója volt.

1902. szept. hó 9-én és 10-én a budapesti Paedagogium matematika és természettudományi szakosztályainak tanárait és hallgatóit fogadta vendégül társaságunk, a kik tanulmányi kirándulásuk alkalmával városunkban is megpihentek.

1902. szept. hó 19-én társaságunk részt vett a Kossuth ünnepélyen s képviselőileg részt vett több tagja által az azt követő díszlakomán.

1902. december hó 13-án választmányi gyűlés volt, mely a mai közgyűlésünket készítette elő s azon kívül elhatározta, hogy Nagytiszteletű Székely János helybeli ev. ref. első pap működésének 50 éves jubileumán, küldöttségileg juttatja elismerését és jókívánatait az ünnepelthez sokoldalú érdemeiért. A szép és meghatározó ünnepély 1902. decz. hó 28-án folyt le.

És ezzel elértem az események fonalán, a mai közgyűlés idejéi.

Összegezve a hallottakat, egy rövid év és néhány hó leforgása alatt társaságunk tartott a mai-val együtt, 1 előértekeztet, 3 választmányi gyűlést,

4 közgyűlést, 3 összejövetelt, résztvett 2 jubileumi ünnepségen, 2 temetésen, 1 kongresszuson, 1 hazafias ünnepen és 1 elszállásolásban.

Mindezek 18 ízben hozták össze társaságunk tagjait s ugyanannyiszor ébresztették fel bennünk az összetartozandóság érzetét.

A társaságunk az első évben volt összesen 50 tagja. Idők folytán e számból eltávozott a város területéről 5. u. m.: Ősz Lázár, Tamássy Imre, Szóts Amália, Bellák Vince és Rácz János; kilépett 2. u. m.: Szabó Jenő és Szabó Jenőné; elhalt 3. u. m.: Csomortáni P. G., Kiss Jenő és K. arabély Vince. Így a társaság tagjainak száma 40 lett. E szám 8 taggal ismét szaporodott u. m. Iványi Antal, Gáspár István, Schneider Tr., Biró Lajos, Takács Vida, Wolf Károly, Rada Elek és Barta János urakkal. Ezek szerint társaságunknak jelenleg 48 rendes tagja van.

Időközben a választmányban is történt változás eltávozván abból Szabó Jenő és Tamássy Imre urak. A választmány ezek helyébe a közgyűlés jóváhagyásával Biró Sándor és Takács Vida urakat hívta be.

Ezek után be is fejezhetném jelentésemet, de mert azt képelem, hogy a tisztelt közgyűlésen úgy érezhetjük magunkat, mint egy nagy családban, a hol a hivatalos formák és hangulat szívesen háttérbe szorulnak az egymás iránt keletkező benső érzések megnyilatkozása előtt, azért a befejezésnél a mai nap alkalmosságából indulok ki s azt hiszem velem érez e tekintetben a közgyűlés minden egyes tagja, midőn egy közel múlt névnap oktaváján ma, itt e helyen is azt kívánom, hogy az Isten társaságunk létrehozóját érdemes és szeretett elnökét, Hassák Vidor főgymn. igazgatót társadalmunk javára még soká éltesse.

Törvénykezés.

— Az esküdtbíróság megalakítása. —

Az esküdtbíróság tagjaiul a f. évi februárban tartandó esküdtzéki tárgyaláshoz a kézdivásárhelyi kir. törvényszék a következőket sorolta ki:

A) Rendes esküdtök: 1. Barabás Lőrincz Eszternek, 2. Dr. Bene István Sepsiszentgyörgy, 3. Boga Imre Felesernáton, 4. Renkö Lajos Kőröspatak, 5. Ifj. Bertalan András Almás, 6. Domokos Ákos Árapatak, 7. Domokos Mihály Alesernáton, 8. Dulló Károly Alesernáton, 9. Fülöp Péter Felesernáton.

10. Fejér János Torja, 11. Gazda Jenő Ilyefalva, 12. Ifj. Ineze Gábor Baróth, 13. Ineze Kálmán

Uzon, 14. Köpe Vilmos Baróth, 15. Kisgyörgy Ferencz Bodok, 16. Kónya György Angyalos, 17. Imecs János Torja, 18. Mihály József Oltszem 19. Lázár András Dálnok.

20. Szini Albert Torja, 21. Solyom Ferencz Peselnek, 22. Szilveszter Aladár Komolló, 23. Szabó Sándor Karatna-Volál, 24. Solyom Gyula Torja, 25. Szikszai Lázár Aldoboly, 26. Id. Orbán Gergely Gidófalva, 27. Pap János Hatolyka, 28. Ujvárossy József Uzon, 29. Vajna István Kézdí-Martonfalva, 30. Zakariás Árpád Sósmező.

B) Pótesküdtök: 1. Fejér Károly kereskedő Kézdivásárhely, 2. Gyárfás Károly Kézdivásárhely, 3. Jancsó György Gelence, 4. Nagy Ferencz szeszgyáros Kézdivásárhely, 5. Nagy S. Pál Kézdivásárhely, 6. Dr. Szentiványi Árpád Kézdivásárhely, 7. Ifj. Török Sámuel Kézdivásárhely, 8. Dr. Török, Andor Kézdivásárhely, 9. Tóth Lajos Kézdivásárhely 10. Dr. Varga Béla Kézdivásárhely.

IRODALOM.

A székely-kongresszus könyve A Tusnádon múlt év augusztus végén lefolyt székelykongresszusról számol be az a 700 oldalas könyv, melyet az Országos magyar gazdasági egyesület adott ki a földmívelési miniszter támogatásával. A ki a Székelyföld és népének bajaival megismerkedni óhajt, ebből a könyvből megismerkedhetik, amennyiben közli mindazokat a munkálatokat, melyeket az egyes szakosztályok előadói terjesztettek elő megvitatásra. Űstermelés, ipar, kereskedelem, közlekedés, birtokpolitika, adó- és hitel közművelődés és közegészségügy kérdései: mind megtalálhatók e hatalmas könyvben, mely megbízható kalauza a kormányhoz is, mit kell tenni, hogy a derék székely faj megtartassék, de boldoguljon is oly sok szenvedés, nyomorkodás után. A földmívelési kormány már is több jelét adta annak, hogy a székelység megerősítésén igaz lélekkel munkál s remélhetően a kormány minden tagja kiveszi részét s a nagy magyar társadalom is, ez a mi hitünk. A Buday Barna kongresszusi főtitkár által szerkesztett könyv az Országos kongresszusi irodájában (IX. Köztelek) valamint Kézdivásárhely város polgármesteri hivatalánál mindössze négy koronáért kapható. Ajánljuk a székelység és barátai figyelmébe.

NAPI HIREK.

— Előléptetések a m. államvasutaknál. A kereskedelemügyi miniszter egész sorozat vasuti

TÁRCZA.

A tekintetes ur.

Irta: Malonyay Dezső. *)

Bevezetésül csak annyit, hogy mivel a mai világban mindenki nagyságos ur s már a szeghalmi bérlő is szabott díszmagyart magának, — Gáthy Feri, ő mindenáron tekintetes ur... A szeghalmi bérlőnek pedig megizentette: úgy lássa meg abban a híres díszmagyarban, hogy ott porolja ki rajta, ahol benne találja, ha mindjárt a főispán installációján lesz is egymáshoz szerencsájuk!

Szóval: Gáthy Feri tekintetes ur!

Az agarainak azonban süvegelen, aki gyapjúrt jár és jót akar.

Most következik a történet.

Honnan, honnan se, más sem tudja, én sem, — elég az hozzá, hogy egyszer, java csépelési kánukeában, éppen délebed idején egy göthös házáló zsidó vetődött a karagáti udvarra, Gáthy Feri tekintetes ur portájára. Majd lehúzták a kutyák; nem tudta a jámbor, hogy nagyságotni kell a tekintetes ur kutyáit...

Az emberek az eperfa alatt kanalizáltak a bográcsból, oda se igen szagoltak az ugatásra.

*) A kitűnő szerzőnek Singer és Wolfnernél megjelenő „Katolka kegyelmes asszony” című novellakötetéből.

Igazodjék el a zsidó a maga emberségéből a kutyákkal!

De biz' az nem sokat teketóriázott.

Nekidült, mindjárt a kapu mellett, az akác-fának, batyuja lecsuszott a földre, ő meg a batyu mellé... csak éppen nyögött egyet s ott szakadt ki a lélek belőle.

Talán a nagy nap ártott úgy meg neki.

A kutyák elesdésedtek, szaglászta s vonitva ódalogtak odább mellőle.

— Tán bizony megalkudtatok?! — szólt oda Mihály az öreg béres, a hirtelen csöndességre. Talán kutyáknak? Lehet, hogy a zsidónak.

De hogy a zsidó nem moceztant s a kutyák is egyre vonítottak, — megnézte mi lelte?...

— No öreg, te se árulsz több pántlikát, — mondta Mihály és levette a süvegét tisztességgel.

A többiek is fedetlen fővel állottak körül a jámbort. Fejét szépen a batyujára emelték. Még a hosszú, szűke szakállja is olyan poros volt szegénynek!... A szemét Mihály fogta le; lesz, ahogy lesz, de csak elmondott mégis egy miatyánkot fölőtte.

Utóbb vették csak észre, hogy egy kis leány-cseléd ácsorgott kűnt, a kapufélfá mellé bujva. Lehetett úgy ötvenéves. Meztitűb, piros kendőcske a fején, csupa por volt ő is. Szípgott, nem mert beljebb kerülni, félt a kutyáktól.

Könnyes nagy fekete szeme, — olyan ijedten bámult a világba, mint egy eltévedt kisborjú.

— Hát te?! — és kézen fogta Mihály, beljebb állította, oda, ahová egy falatka árnyékot vetettek a sovány akácok.

— Szólni kell a tekintetes urnak!

A tekintetes ur ebédnél ült. Azt üzent, hogy semmi köze az egészhez! hagyjanak neki békét! kirugja azt, aki be meri hozzá tenni a lábát?

De még ki sem ért az üzenettel a kisbéres, már hallatszott a tekintetes ur harsogó hangja, már jött, káromkodott a tornáczon, hogy: aki hetvenhedik nagyapja, ahány kolerás zsidó, már az mind ide szokik az ő nyájára!

Pedig hát nem is mind, csak ez az egy s nyilván ez is szívesebben gyalogolt volna tovább.

No, de hát egyebütt sem járhatott volna jobban, ha már éppen ennyire jutott.

Az volt a szerencséje, hogy az egész környék leste, mint küldi majd be, igaz hosszú szekéren, a békési rabbinusnak a zsidáját Gáthy Feri... Azért sem! A tekintetes ur káromkodott szaporán, utóbb is, de azt a zsidó úgy sem hallotta már, meg ki is vehette volna rossz néven a tekintetes urtól, — éppen ilyenkor cséplés idején, amikor annyi dolga marhanak, embernek: hogy ő zsidót temettessen.

De eltemettette. Papirosain a jámbornak három akadémiai sem igazodott volna el, azokat elküldte Békésre a tekintetes ur, a batyut is — fúj-ják föl! A rabbinus hálálkodni akart a kegyes jószívűségért: szinte ebrudon hányatta ki őt portájáról a tekintetes ur.

tisztviselőt léptetett elő. Ezek között Felszeghi Ferencz (volt szekelyföldi iparfeügyelő) II. fizetési fokozat első osztályába, Tankó Sámuel, a jeles építész, főmérnököt a III. fizetési fokozat első osztályába, ugyanazon fizetési osztályba Kósa Károly főellenőrt, Fellner Lajos főmérnököt (a brassói háromszéki vasutak volt osztálymérnökét), a III. fizetési fokozat harmadik osztályába Janesó Sumuelt ellenőrt (olt sepsiszentgyörgyi jelenleg tövisi állomás főnököt) főellenőrré.

— **Lemondás.** Fejér Károly kir. járásbíró, ki hosszú időközön át buzgó tagja, Bartók Károly eltávozásra után pedig helyettes elnöke volt a kézdívársághelyi m. kir. áll. polg. fiúiskola gondnokságának, a gondnoksági tagságról lemondott.

— **Esküvő.** Baló Endre hajai kir. adótiszt, Baló László kézdívársághelyi áll. polg. iskolai igazgató és neje Jancsó Emma urhölgy fia, február 7-én d. u. 1/2 4 órakor tartja esküvőjét Baján a bájos Halpauer Arankával, Halpauer András és neje Stift Anna urhölgy leányával. Zavartalan boldogság kíséri a kedves ifjú pár szép frigyét!

— **Halalozás.** Vákár Ellát, a sepsiszentgyörgyi tanítónőképző internátus vezető derék tanárnőjét és Vákár Arthur hírlapíró sulyos csapás érte. Szerezett édes atyjuk: Vákár Lajos, 70 éves korában jan. 28-án meghalt. Földi részreit Sepsiszentgyörgyről, a jan. 30-án d. e. 9 órakor eszközölt beszentelés után Gyergyószentmiklósról szállították s ott január 31-én d. u. 3 órakor helyezték örök nyugalomra az örmény kath. sírkertben. Nyugodjék békecsöngében.

— **Egyházi közgyűlés.** A kézdívársághelyi-kantarióm. kath. egyházközség február 4-én jövő szerdán d. u. 3 órakor a minorita konvent ebédlőtermében közgyűlést tart, melynek egyetlen tárgya a kántorválasztás lesz. Ugyanezen napon délelőtt 10 órakor veszi kezdetét a pályázó kántorok próbája a templomban. A választást Balázs Ferencz esperes, torjai plebános, mint püspöki biztos fogja vezetni. Ugy a próbára, mint a választó közgyűlésre ezen uton is figyelmezteti a híveket az egyházközségi gondnokság.

— **Hangverseny és színi előadás.** A kézdívársághelyi polg. leányiskola önképzőköre — mint már írtuk — (február 1-én, (vasárnap) d. u. 3 órakor, a tornacsarnokban, színi előadással összekötött hangversenyt rendez jótékony célra — a szegény iskolás leánykák felruházására és segélyezésére. Az előadás iránt nagy az érdeklődés s ha az előlekekből következtetni lehet, a tornaterem szűk lesz a közönség befogadására. Fölhívjuk rá újólal közönségünk figyelmét.

— **Bál a sétatér javára.** A „kézdívársághelyi Kereskedő Ifjak Társulata”-nak február 14-én

tartandó zártkörű táncestélyére nagyban folynak az előkészületek. A Fejér Antal és Kiss Károly urak tapintatos vezetése alatti rendezőségnek a bál vendéköül sikerült megnyerniök Balázs Mártonné, Dávid Antalné, Dr. Dávid Jánosné, Diénes Lajosné, Dobál Lajosné, Elekcs Bélané, Fejér Károly (K.) Jakab Istvánné, Kovács Károlyné, Kovács Jánosné, Ifj. Nagy Ferenczné, Szvoboda Bélané, Dr. Török Andorné, Ungur Péterné és Zayzon Lázárné, urhölgyeket, a bál elnököit: Fejér Károlyné kir. járásbíró és Reissner Hugó honv. őrnagy urakat, alnököit Dr. Nagy Emil Pál és Dr. Gyöngyössi István urakat, kiknek személyei elég kezességet képvisznek arra, hogy a kereskedő ifjuság bálja, most is, mint mindig, pompásan fog sikerülni, a mi, tekintve a nemes célt, kíváncsian is. A pompás meghívókat a jövő hét folyamán fogják kézbesíteni az erre alakalt tekintélyes bizottságok.

— **Szöjód-oktatás Kézdívársághelyen.** A Kézdívársághelyi m. kir. állami elemi fiú iskolában február hótól kezdve az V., VI. fuosztály tanulói szöjód (kézi munka) oktatásban fognak részesülni. Az oktatást Bíró Sándor polg. fiúiskolánk buzgó tanára fogja teljesíteni, a ki erre a képesítést a Budapesten és Somorján rendszeresített szöjód tanfolyamokon szerezte meg s a ki az áll. polgári fiúiskolában a múlt évben oly fényes sikert aratott szakszerűen berendezett s kitűnően vezetett tanműhelyében.

— **Bankjegyek végleges elvonása a forgalomból.** A közönséget figyelmeztetjük, hogy a régi 5, 10 és 50 forintos bankjegyek február hó végével a forgalomból teljesen elvonatnak. Ez időn túl egyetlen egy pénztár sem fogja beváltani.

— **Munkás-zendülés Gelenczén.** A gelenczei gróf Mikos Ármin féle fűrésztelport munkásai kedden beszüntették a munkát s csoportokba verődve a gondnok lakása elé vonultak s azt valósággal megostromolták. A munkásokat az indította zendülésre, hogy naponta reggel 5 órától este 8 óráig dolgoztatták s a munkabért mégis leszállították. A munkás-zendülés olyan arányokat öltött, hogy csendőrségnek kellett kivonulnia a rend fenntartására.

— **A két éves katonai szolgálat.** Bolgár Ferencz országgyűlési képviselő könyvet írt a két éves katonai szolgálatról. Az érdekes könyv megvilágítja ezt a kérdést minden oldalról. Kimutatja, hogy ha behoznák a két éves katonai szolgálatot, az évi ujcz jutulékot 50 százalékkal föl kellene emelni, s a hadsereg költségei körülbelül 12 millió koronával emelnék a hadügyi költségeket. E nagy terhekkel szemben előnye a két éves szolgálatnak, hogy igazságosan osztja el a véradót s az ifjút egy évvel korábban adja vissza polgári foglalkozásának. Veszítenének azonban vele azok a szolgálatképesek, a kik mint

fölösszámuak eddig a póttartalékba jutottak. Veszítenének pedig azért, mert két éves szolgálatot kellene teljesíteniök. Ilyen fölösszámu tavaly 40.400 volt a hadsereg tartalékában.

— **Gazdasági előadás** lesz Kézdívársághely város dísztermében február 1-én (vasárnap) délután pontban 2 órakor. A gazdasági munkás pénztár előnyeit s annak a gazdák, gazdasággal is foglalkozó iparosok stb.-re nézve kiváló fontosságát fogja ismertetni a városi tanács és a Székely Társaság kérésére M. Székely János igazgató. Újólal is föl hívjuk rá összes polgártársaink figyelmét.

— **Új lap.** „Erdővidék” czímmel egy új heti lap indult meg Baróthon. Felelős szerkesztője dr. Ferenczy Géza ügyvéd, kiadó tulajdonosa pedig Rozsondai János. Az új lap társadalmi, szépirodalmi és közgazdasági irányu. A megjelent két szám gazdag és változatos tartalmu.

— **Érdekes elvi határozat.** A köztisztviselői minősítés nézőpontjából nagyérdemű a közgazgatási bíróságnak egy elvi erejű határozata. E határozat szerint a tanítóképző elvégzését a főgymnázium vagy főreáliskola tanfolyamának befejeztével és az érettségi vizsga letelével egyenértékűnek kell tekinteni.

— **A búkszádi üveggyár újból megnyílik.** Búkszád község új életnek néz előbe. A beszüntetett gróf Mikos-féle üveggyárt, amely egy századnál hosszabban működött: ismét megnyitják. Legalább is erre lehet következtetni abból, hogy a gyárépületet, amit idáig takarmányszínek használtak, kiürítették és több más intézkedés történt az utóbbi időben.

— **Rendelet táviratkézbesítésről.** Általános volt a panasz, hogy olyan helyeken, ahol nincsen posta és az illető helyről nagy távolságra van a posta székhelye, a táviratokat csak a levelekkel egyidőben kézbesítik. A kereskedelmi miniszter most rendeletileg szabályozza ezt az anomáliát. Az új rend szerint a táviróhivatalok a saját kézbesítő kerületükhöz tartozó községükbe, pusztákra egy korona küldőncz díj lefizetése ellenében kézbesítik a táviratokat. Ha a feladó ezt nem kéri, akkor a táviratot csak mint közönséges levelet kézbesíti a táviróhivatal.

— **A vasuti menetjegyek ellenőrzése.** A m. kir. államvasutak igazgatóságától a következő értesítést kaptuk: „A menetjegyekkel történt számossá visszaélés szükségessé tette, hogy a jegyek és egyes igazolványoknak ellenőrzését fokozottabb mérvben a legbiztosabb módon eszközöltessük és ez érdekében az üzletszabályzat 21. §-ában, illetve annak II. póthatározmányában foglalt határozmányoknak feltétlenül érvényt szerezzünk. Érdelt közgeinket, úgy mint a kapusokat, a jegyvizsgáló kalauzokat és az ellenőröket szigorúan utasítottuk, hogy az utazó igazolványoknak és pedig úgy az egyszer utazásra szóló, mint az időszakos, vagy állandó érvényűvel bíró (szabad-, bérlet stb.) jegyeknek előmutatását, a várótermekben, illetve a pályaudvarra való belépéskor és utközben a vonatokban mindenkitől — kivétel nélkül — feltétlenül követeljük, továbbá elrendeltük, hogy mindenkitől megköveteljük azt, miszerint az utasok a pályaudvarok elhagyása előtt a további utazásra még érvényes utazó-igazolványukat felmutassák és a további utazásra már nem érvényes utazó-igazolványukat a jegyelszedőknek átadják. Midőn a fentebbiekre s arra is, hogy a külföldön hasonló szigorú intézkedések állanak fenn, az utazók közönséget figyelmeztetjük, egyuttal kérjük, hogy a menetigazolványt — idővesztés és egyéb a menetjegy előkeresésével járó kellemetlenség kikerülése végett — saját érdekében kéznél tartani és közgeinknek a menetjegyek előmutatására irányuló kötelesség szerű felhívásának ellenvetés nélkül megfelelni sziveskedjék.”

— **Helyreigazítás.** Lapunk múlt számában Nagy Flóra öngyilkossági kísérletére vonatkozó hírlíket a szülők kérésére némi tekintetben helyre igazítottuk. Nagy Flóra nem szenved gyógyíthatatlan betegségben s nem ivott luszszeneziát. Állapotában örvendős javulás állott be, a mennyiben a lelkiismeretes orvosi gyógykezelés következtében tul van minden veszélyen.

— Mit hálálkodik itt nekem az ur!.. Forduljon föl az ur! Az urat is eltemettem ha tetszik, pereputtyával együtt!

A kis leányt pedig nem adta ki a portáról. Nem, a szentnek sem!

— Hát ez még miféle? — förmedt a kis békára, mikor az öreg betitette az akácfa alól a házba. — Hányan vagytok még, adta tekergetőit?

A kisleányt pedig nem adta ki a portáról semmiért. Annyit kívánt beöle, hogy nagyapja volt az öreg, czipelte magával: faluról falura. Ha elfáradt a gyerek, vitte az ölében, ha meg esett, a batyuba kötötte, — apántlikák közé. Ilyen ez a csavargó népség!

— Anyád csak volt? Mi? Hol az anyád?

A gyerek nem tudta.

— Mióta csavargtok így együtt?

A gyerek azt felelte, hogy — mindig..

Azt meg Mihály, az öreg béres kérdezte volt tőle, hogy mi a neve?

A gyerek azt sem tudta.

— No mar ilyet! — álmélkodott Zsuzsi asszony, a tekintetes ur szakácsnéja, mert persze, ő is ott kellett legyen. — Valahogyan csak hitt a nagyapád, te!.. Isten nyugtassa meg, ha már itt halt meg.

A gyerek gondolkozott... Pedig ezt az egyet ezt tudta... Meg is mondta utóbb, mikor már nem félt annyira:

— Tubikámnak hitt... meg te kis átoknak is...

A tekintetes ur rendet csinált ebben is.

— Sára lesz a neve neki! A mihasznának! És punktum. Aztán ne hogy szutykosan kerüljön a szemem elé!

A tekintetes ur legény ember volt, nem szerette az asszony-galagolyást, de még — mondogatta Zsuzsi asszony — nem is teremtett a jó Isten főhősnépet, aki kibírja mellette, azzal a nagy természetével!

A kiesit Zsuzsi asszony mosdatta. Eleinte ott hengergett a konyha környékén, a tekintetes ur rá sem nézett.

— Csak nem tartja ott a portáján azt a kis zsidó fáttyut! — beszélte a szomszédság.

Pedig ott. Csak azért is! Kinek mi köze hozzá! Ki parancsol a karagáti kurján!... Azt szeretné ő látni!

Zsuzsi asszony szerette a kis mihasznát. Mint valami kényeztetett eszike, ott eselt botlott a kontóse körül, látszott rajta, hogy még több maga is szeretne kotyvasztani!

Majd ha megnősz, főződ a tekintetes urnak a kávéit! — biztatta őt, de a kiesi nem örült ennek, bujt, mihelyt meglátta a tekintetes urat.

Vagy öt hete lehetett már az udvarban, amikor azzal fogadja foglaltságról érkező gazdáját Zsuzsi asszony nagy jajgatva:

— Vége van, tekintetes uram! Rajt a kolera! Már a szeme is fönnakadt!

Csakugyan, szinte zöld volt már. Csak azok az ijedt, fekete szemek...

Hát a fene nem ette meg? Nem elég volt az öreg, ezt is én temessem el!

Folytatása következik.

Ipari munkások megjutalmazása.

Láng Lajos keresk. miniszter leiratban értesítette az iparkamarákat, hogy a szorgalmas, becsületes, jó magaviseletű munkásokat jutalmakkal fogja ezután kitüntetni. Egyelőre évenként 100 munkás fog 100-100 koronát kitevő jutalomban részesülni, míg később ez a szám növekedni fog.

A jutalomra való igények előfeltételei a következők: 1. Magyar állampolgárság. 2. Törvényes ipari munkában való állandó alkalmaztatás, melyet munkakönyvvél kell igazolni; kapus, kocsis, irodaszolga és más ilyen természetű szolgálatot teljesítő, a jutalomra igényt nem tarthat. 3. Legalább tízenöt évi megszakítás nélkül való működés az ipari munka körében; a tanonevékek beszámíthatók, évadhoz kötött ipari munkában alkalmazottaknál a teljesen betöltött évadok teljes évekként egyenértékűeknek tekintetnek. 4. A rendes munkabér vagy munkakereset évi összege a bejelentés évében 2000 koronát meg nem haladhat, hogy így a jutalmazások a szerényebben javadalmazott és erre rá is szorult munkások számára legyenek fenntarthatók.

Mindezen feltételek teljesítése hiteles okiratokkal, esetleg a munkakönyvvél, vagy annak hiteles másolatával bizonyítandó. Ugyanaz a munkás a kitüntetésben csak egyszer részesülhet. A kitüntetett a 100 korona jutalomdíjon kívül a jutalmazás tényét és a jutalmazás indokait tartalmazó elismerő okiratot kap.

A jutalmazandókról minden év június végéig a kamarák tesznek javaslatot a hozzájuk beérkező ajánlások alapján és a jutalmak mindig a karácsonyi és újévi ünnepek között ünnepélyességgel, a hatóságok, testületek, egyesületek képviselőinek, nemkülönben a jutalomban résztvevő munkás társainak jelenlétében fognak kiosztatni. A miniszter képviselőjében a kamara elnöke, vagy ennek helyettese fog a díjkiosztásnál szerepelni.

Közönség érdeke.*)

A „Székelyföld“ 1903. évi jan. 18-iki számában egy hirdmény jelent meg, mely szerint Török Sándor szeszgyáros ur szeszgyárát és hízaldáját régi helyéről, a kantai minorita atyák tulajdonát képező telekről, mely a város végén a rét szélén fekszik, áthelyezi és pedig a szeszgyárát a Török István-féle telekre, mely telek a belvárosban főutra rugólag emeletes épületek közepette fekszik.

A hirdményt a városi tanács, mint elsőfokú építészeti hatóság teszi közzé és pedig azért, hogy városiak és érdekelt szomszédoknak módjukban legyen arról tudomást szerezni, s esetleges észrevételeiket az építési engedély megadása előtt megtenni.

Én mint városi polgár és nagyban érdekelt szomszéd illetékes helyen is előterjesztettem észrevételeimet, de nem tartom észszerűtlennek, ha ezen kérdés e lapok hasábjain is nyilvánossá tétetik, mivel ezen kérdésben igen tekintélyes rész a város közegészségügyét illeti s így a közérdek szempontjából nagyon fontos. Szűk területre összehusult városunk igen fontos érdeke az, hogy az építkezés jövőre a lehetőségig kifelé terjedjen, s így a belváros különben is szűk tödője a bennvaló s a szabad tereket elfoglaló és a levegő viszonyokat károsan rentó gyári épületekkel még szűkebbre ne szoríttassék.

A szeszgyárak tudvalevőleg füst felhőjükkal, a belőlük kibőzölő folytonos erjedt maláta- és moslók zaggal s orrszavaráó büzzel, messze terjedő területnek, a levegőjét teszik büzhődtté, egészségtelenné.

Az azokban való folytonos zakatolása a gépeknek, a gőz szelentyük sípja és örökös zaja nagyterületre elhat s a belvárosban lakó tudományos

*) E rovatban szivesen adunk helyet közérdekű dolgoknak, a felelősség azonban a beküldőt terheli.

Szerk.

foglalkozású embereket, az éppen ezen környéken szállásolni szokott főgymnáziumi tanárokat és tanulókat szellemi foglalkozásaikban állandóan zavarja.

Tekintet érdemel az is, hogy a róm. kath. főgymnázium helyisége és a róm. kath. templom az emelni szándékolt szeszgyártól alig 200 lépényi távolságban fekszik, s főrészt a főgymnázium miatt ezen városrészt intelligentiája fokozódni fog s ezzel kapcsolatban hova tovább díszesebb magán épületek emelésére van kilátás.

Feltétlenül érdekében áll tehát a városnak a városi szabályrendelet 39. §-ára való tekintetből is, az általános közegészség ügyet tekintve és figyelemmel az ezen tájon ámbár sokkal félrebb eső helyeken lévő szeszgyárakra is, melyek a városi építészeti szabályrendelet keletkezése előtti időben létesültek s így megtürendőnek mondottak ki, több szeszgyárleltetését és felépítését, a város ezen mindeniknél előbb fekvő részén, nem engedélyezni.

Megjegyzendő, hogy a szabályrendelet idézett §. a hízaldák építéséről szól s a jelen esetben a hízalda nem a Török István-féle telken építtetnék fel, — noha ideiglenesen és jogtalanul a Török S. ur hízaldája néhány hó óta oda van áthelyezve, de a szabályrendelet szerkesztése idején nem lévén eset arra, hogy a szeszgyár a hízaldától elkülönítve legyen, önként írtattam, hogy a szeszgyárakat sem szabadott más helyekre, mint a Torja vagy a Káson pataka mellé építeni, főképpen nem szabad a belváros területére s a város egyik főutczájára rugó telekre építeni. Ilyen építkezést a XX-ik században sehol a világnak egy számba vehető városában sem engednek meg.

Dr. Balogh Vendel.

(Folyt. köv.)

H i r d e t é s e k.

Eladó

birtok!

Székelyföld legszebb helyén, városok és vasut mellett, egy 150 holdas első osztályu birtok, uri lakással együtt

eladó.

Bővebbet a kiadóhivatal levélfel is tudat. (23. 1-3.)

Hirdetmény.

A kézdivásárhelyi ipari hitelszövetkezet közhírré teszi, hogy

tüzi fát

nyers állapotban nagyobb mennyiségben bevásárol.

E tárgyban értekezni lehet az igazgatóság bármelyik tagjával.

Kézdivásárhely, 1903. évi január 30.

Az igazgatóság. (21. 1-3.)

Hirdetmény.

A kézdivásárhelyi ipari hitelszövetkezet közhírré teszi, hogy földbirtokra, tőke kamat törlesztés mellett

kölcsönöket közvetít.

Bővebb értesítést, szóbeli vagy levél útján való megkeresésre, az igazgatóság ad.

Kézdivásárhely, 1903. évi január 30.

(22. 1-3.) Az igazgatóság.

Minden nap friss darabos mész kicsinyben és nagyban kapható a szénpiaczi mészraktárban. (18. 2-3.)

HIRDETÉSEK

olcsó áron felvételnek e lap kiadóhivatalában.

